

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

69. ÅRGANG

13. JULI 1957

A V I N N H O L D E T :
OLSOKDAGEN - VATIKANETS DAGSAVIS «L'OSSER-
VATORE ROMANO» - BLIKK PÅ TIDEN - ST. OLAVS
FORBUNDS ÅRSSTEVNE - KATOLSK SOMMERSKOLE
I TEKST OG BILDER - RIKHOLDIG UTENLANDSNYTT

NR
14

NESTE NUMMER KOMMER 10. AUGUST 1957.

Det fornemme
porselen
i flortynn
utførelse

FORM 2000

fra

Rosenkilde

Merket som garanterer
kvaliteten.

Bli samlekunde!

Gulligani

STORTINGS GT. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Josefs Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	} Bergen
St. Elisabethsøstrenes	
Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Pauls Kirke	} Bergen
Moderhuset	
Florida Sykehus	
Øyenklinikken	
St. Josefs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	
S. Elisabeth Inst., Hammerfest	
St. Theresia kirke, Hønefoss	
St. Franciskus Hosp., Hønefoss	

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 66 - Service: 56 35 90

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 14. JULI (5. s. etter Pinse):
Ep. 1. Pet. 3, 8—15. Ev. Matt. 5, 20—
24. **Mandag:** Henrik, keiser, bekj. Tirs-
dag: Den hellige jomfru av Karmel-
berget. **Onsdag:** Alexius, bekj. **Torsdag:**
Camillus fra Lellis, bekj. **Fredag:** Vincent
av Paul, bekj. **Lørdag:** Hieronymus
Æmilianus, bekj.

SØNDAG 21. JULI (6. s. etter Pinse):
Ep. Rom. 6, 3—11. Ev. Mark. 8, 1—9.
Mandag: Apollinare, bisk., mart. **Onsdag:**
Ferialdag. **Torsdag:** Jakob, apostel. **Fredag:**
Anna, Jomfruens mor. **Lørdag:**
Marias Lørdagsmesse.

SØNDAG 28. JULI (7. s. etter Pinse):
Feiring av Olsokfesten. Ep. Visd. 10,
10—14. Ev. Matt. 16, 24—27. **Mandag:**
(29. juli): Olav, konge og mart., Nor-
ges nasjonalhelgen. **Tirsdag:** Ferialdag.
Onsdag: Ignatius, bekj. **Torsdag:** Apostl.
Peter i lenker. **Fredag:** Alfons av Ligorio,
bisk., bekj., kirkelærer. **Lørdag:** Marias
Lørdagsmesse.

SØNDAG 4. AUGUST (8. s. etter Pinse):
Ep. Rom. 8, 12—17. Ev. Luk. 16, 1—9.
Mandag: Maria av sneen. **Tirsdag:** St.
Olav domkirkes vigsel. Kirkevigsels-
messen. **Onsdag:** Herrens forklarelse
(egtl. 6. august). — Cajetanus, bekj.
Torsdag: Syriacus, Largus og Smaragd,
martyrer. **Ferdag:** Vigilien til St. Lavrans-
fest. — Johannes M. Vianney, bekj.
Lørdag: Lavrans, martyr.

SØNDAG 11. AUGUST (9. s. etter
Pinse): Ep. 1. Kor. 10, 6—13. Ev.
Luk. 19, 4—47.

UNG DAME

i fast stilling, katolikk, søker hybellej-
lighet, evt. 2 værelser. Møblerer selv.
Forskudd eller innskudd. — Eksp. anv.

ST. OLAV

selges nå foruten i Concentra, Akers-
gt. 61, og i eksp. Akersv. 5, også i

CAMMERMEYERS BOGHANDEL A/S,
Karl Johansgt. 41/43, Oslo.

Er Deres familie tilstrekkelig trygget?
Hos oss får De den forsikringsform
De har behov for

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00

OSLO

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSKE KIRKER OG KAPELLER I NORGE

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille messe	Høy- messe
OSLO: St. Olavs kirke,	7.00	11.00
Akersveien 1. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	8.30	9.45 m. eng. pr.
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680868	8.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 442324	8.15	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 37 78 68	—	8.15
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209.	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410.	8.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien.	—	10.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelsngt. 1, tlf. 832019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.00	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 7, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgars kirke, Kirkegaten 3, tlf. 4225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5, tlf. 712378	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.30
STABEKK: Jesu Hjerte kapell, Nyveien 17, tlf. 537735	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1, tlf. 12238	8.00	10.45

TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:

TRONDHEIM: St. Olavs kirke,	8.30	11.00
Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	19.00	
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20220	6.30	9.15
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kapell, Lars Guttormsensgt. 68, tlf. 2779	7.30	10.30
MOLDE: St. Sunniva kapell, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	10.30

DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:

TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	—	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.-dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86.

OLSØKDAGEN

Av professor dr. Didrik Arup Seip

På Olsøkdagen i fjor holdt professor dr. Didrik Arup Seip denne tale for personalet ved Dikemark i Bærum, og Aftenposten gjenga den som kronikk 30. og 31. juli s.å. Den kjente forsker gir her en nøktern og konsis utredning om tradisjonen bak vår feiring av Olsøkfesten, og vi er glade for at vi ved forfatterens velvillige tillatelse kan innlemme den i rekken av våre Olavs-artikler.

I dag feirer vi Olavsdagen, som er blitt en nasjonal og kirkelig fest i vårt land. Vi kaller festen Olsøk, som egentlig var navnet på kvelden før Olavsdagen. Da begynte i gammel tid den kirkelige fest, og den dagen hette i det gamle språk *O l a v s v a k a*. Ordet *v a k a* er her en oversettelse av det kirkelig-latinske ord *vigilia*, som egentlig betyr «nattevakt», men som ble brukt om et gudstjenestlig samvær om natten. Fra det 11. hundreår av ble ordet særlig brukt

om en andakt kvelden før den egentlige festdag, og ordet gikk over som navn på dagen før festdagen. Ordet *O l a v s v a k a* utviklet seg språklig i norsk til *O l s ø k*, som nå — egentlig uriktig — er blitt navn på selve Olavsdagen. Det gamle forhold er bevart ved *J o n s ø k*, egentlig *J o n s v a k a*, som er navnet på Jonsokkvelden eller St. Hanskvelden, mens St. Hans dag — døperen Johannes' dag — er dagen etter, 24. juni, som i gammel tid hette *J o n s m e s s e*. Slik ble også Olavs-dagen kalt Olavsmesse.

Som jeg sa, er Olavsdagen både en kirkelig og nasjonal festdag. Den begynte som en kirkelig festdag, men fikk senere også et nasjonalt preg, særlig ble det så i slutten av forrige hundreår.

Her skal vi først se på hvordan dagen i middelalderen ble en kirkelig festdag, og så skal vi senere se hvordan dagen ble opptatt som nasjonal festdag.

Grunnlaget for dagen er slaget ved Stiklestad, hvor kong Olav Haraldsson falt, han som etter sin død ble Olav den hellige, helgenkongen. Vet vi nå med visshet at slaget på Stiklestad fant sted 29. juli 1030? Om året har det sjelden rådd tvil, og 1030 har lenge vært regnet for sikkert. Men for over hundre år siden ble det reist tvil om dagen er den rette, og denne tvil har holdt seg like til det siste.

Tradisjonen om at slaget på Stiklestad og Olavs død fant sted 29. juli 1030 kan vi følge tilbake til ikke mange år etter selve slaget. De eldste opplysninger vi har, er utenlandske. Historiekrivere Adam av Bremen, som skriver i 1070-årene, sier at Olavsdagen er 29. juli, og han forteller at dagen ble helligholdt hos «alle nordlige havs folk», og han sier at mange pilegrimer reiste til det sted Olav lå gravlagt. Det viser at Olavs-fest var blitt holdt i Norge flere år før 1070. — Fra England har vi bevart tekster med norsk grunnlag, som viser hvilken liturgi og hvilken messe som ble brukt i Norge på Olavsdagen 29. juli. Disse tekstene må ha blitt til i Norge kort etter Olavs fall.

Historiekrivere og andre forfattere i Norge i 12. hundreår meddeler at Olav falt 29. juli. Det samme gjør islendingen Snorre Sturlason i to forskjellige verker i Heimskringla, og i sin særskilte Olavs-saga.

Hva er det så som har skapt tvil om at 29. juli er den riktige dagen? Det er at det i gamle sagaer og kvad blir fortalt at midt under slaget kom det en solformørkelse. Snorre Sturlason forteller det slik: «Været var vakkert, og det var klart solskinn. Men da slaget tok på, kom det et rødt skimmer over himmelen, og like ens over solen. Før det stanset, ble det mørkt som ved natt». Senere sier han at mørket holdt seg fra midmunde (omtrent kl. 12) til non (omtrent kl. 15), som ved Jesu død.

Det var denne solformørkelsen som har vakt tvilen. I 1833 påviste den norske astronom Chr. Hansteen at noen solformørkelse ikke fant sted 29. juli 1030, men 31. august samme år, og han viste at den var total nettopp ved Stiklestad. Historikeren P. A. Munch fulgte Hansteen, og mente slaget hadde funnet sted 31. august. Han ga utførlige grunner for dette syn. Han mente Olavs reise fra Gardarrike måtte ta så lang tid at slaget først kunne finne sted senere. Han sluttet sin utgreiing i Det norske Folks Historie (1:2: 786 ff.) slik: «Alle omstændigheder tyde saaledes hen paa, at Stiklestadslaget holdtes Mandagen den 31te August».

Hva bygger så Snorre på når han forteller at det var solformørkelse på Stiklestaddagen? Han har det fra et kvad av Olav den helliges islandske skald Sigvat, som ikke var til stede på Stiklestad. Han var på pilegrimsreise til Roma. Han diktet en arvedråpa om kong Olav en gang i 1040-årene. Her forteller han også om Stiklestadslaget. I et vers som blir regnet for å høre hit, sier han: «Det regner man for et ikke lite under, at solen, enda den var skyfri, ikke kunne sende varme til (sjø)mennene. Den dagen skjedde et stort kongens under: dagen fikk ikke sitt klare lys. Jeg hørte om denne hending under kampen øst fra (dvs.: da jeg var i vestervei)».

Beretningen om solformørkelsen kommer igjen flere steder i den gamle litteratur, klartest hos Snorre. Og det var den som fikk historikerne til å regne med at 29. juli var en gal Olavs-dag, og at den rette dagen skulle være 31. august.

Men historikerne skiftet mening. Her kan jeg ikke referere hele den diskusjon som har vært ført. Men tyskeren Konrad Maurer og nordmannen Gustav Storm hevdet alt i forrige hundreår at den kirkelige tradisjon måtte være riktig. Det samme gjorde Halvdan Koht 1924. Men historikere som Edvard Bull og Oscar Albert Johnsen mente så sent som 1930 at den gamle beretning om solformørkelsen måtte stå til troende, og at Olavs-dagen var 31. august.

Det kom også nye arbeider som prøvde å forklare motsetningen mellom Sigvat skalds beretning og den kirkelige tradisjon. Den svenske filolog Otto v. Friesen forklarte Sigvats ord slik at solformørkelsen kom den dag han på hjemvei fra Roma fikk høre om Olavs død. Og han oversatte slutten av Sigvats vers så: «Ja, stort var det varsel som skjedde om kongen. Samme dag som dagslyset ikke fikk sin vanlige klarhet, fikk jeg i vestervei høre om hvordan kampen bar til».

Et annet sted dikter Sigvat om Olav, og forteller at han under hjemreisen fra Roma da han var på Mont, det vil visstnok si Alpene, tenkte på det slaget hvor Olav falt. Otto v. Friesen mente at verset om solformørkelsen er diktet da og ikke hører med til Sigvats arvedråpa over Olav. Det var mistydning av Sigvats vers som fikk senere sagaskrivere, også Snorre, til å legge solformørkelsen til Stiklestad-dagen 29. juli. Et under som solformørkelsen passet også godt med den kirkelige tradisjon som andre under ved Olavs grav.

Sist skrev professor Knut Liestøl om problemet i en artikkel i *Maal og minne* 1932, «Når stod slaget på Stiklestad?» Han skjelner mellom en astronomisk og en «legendarisk» solformørkelse. Han mente Sigvat ikke talte om en virkelig solformørkelse, men den hørte med i diktning om slagskildringer hvor en stor mann falt. Det blir f. eks. fortalt at solen ble mørk da Cæsar ble drept. I Bibelen blir det fortalt om solformørkelse da Jesus døde på korset. Det var naturlig at en solformørkelse også ble knyttet til Olav, som hadde arbeidet for å få kristendommen inn i Norge — og falt som kristendommens forsvarer. Etter Liestøl er solformørkelsen hos Sigvat poetisk og legendarisk. Liestøl slutter seg helt til Gustav Storm, som hadde sagt at Olavs dødsdag er fastslått «paa en Maade, som gjør, at for Fremtiden enhver Tvivl om denne maa forstumme».

Jeg tror Liestøl har rett, men det utelukker ikke at Otto v. Friesen også har rett. Den tolking v. Frie-

sen ga av Sigvats vers, synes jeg virker sterkt overbevisende. Da blir det en astronomisk solformørkelse Sigvat taler om, som inntraff 31. august 1030 da han i Sveits hørte om Olavs fall. Men alle de yngre beretninger om den har sterkest grunnlag i den legendariske solformørkelse som knyttet seg til den hellige Olav som til andre store menn.

I Norge ble Olavsdagen en viktig kirkelig festdag. I Var det grunn til å feire Stiklestad-dagen på den måten? Den ga jo et nederlag for det nasjonale kongedømme og for helgenkongen. Det var Englands og Danmarks konge som ville ta Norge. I et brev som kong Knut den mektige (etter Snorre Sturlason) hadde sendt til Olav, skrev han: «Ettersom kong Knut vil by fred til alle land, vil han ikke fare med hærskjold over Norge, om det fins noen annen råd». Den tone kjenner vi fra okkupanter fra senere tider også. Olav svarte etter Snorre bl. a.: «Jeg vil verje Norge med odd og egg så lenge jeg får ha livet.» Det ble kamp, og kampen endte med at nordmennene som sluttet seg til okkupanten, vant seier. Var det grunn til å feire den utgang på kampen? Nei, det var ikke den som ble feiret, men det var kong Olavs livsgjerning, først og fremst hans kamp for å få innført kristendommen i riket og så hele hans gjerning med ny samling av Norges rike.

Ved Stiklestad-slaget kunne det se ut som Olavs gjerning var falt med ham. Det ble slutt på det nasjonale kongedømme, og okkupasjonsmakten og de norske tilhengere den hadde, styrte landet. Men det varte ikke lenge før Norge vant igjen friheten. Det var Olavs liv og Olavs død som førte til at det nasjonale kongedømme ble gjenreist etter fem år. Fra da av ble Olavs grav en makt i den norske kirke og for det norske folk. Tidlig kom det pilegrimer til hans grav. Det ble reist kirker som bar hans navn, mest berømt er Nidaros-omen som ble reist kort etter vi hadde fått et norsk erkebispedømme i hans by.

Tradisjonen i Norge fortalte at Olav var den første som «på landets språk lot skrive lover, fulle av rett og måtehold, og gode menn har alltid overholdt og æret dem» (Tjodrek Munk ca. 1180). Det var St. Olavs lov nordmenn viste til i slutten av middelalderen da det nasjonale kongedømme igjen var gått tapt.

Også utenfor Norge vant Olav ry. Jeg har alt nevnt at det ble fortalt om hans hellighet i skrifter ute i Europa få år etter hans død. I England ble en Olavskirke i Exeter reist før 1066. Pilegrimer kom til Nidaros-omen ikke bare fra Norge og de andre nordiske land, men fra mange land i Europa.

Hvor gjevt hans navn var i andre nordiske land i slutten av middelalderen, har vi et eksempel på fra Finland. I 1475 lot den danske adelsmann Erik Axelssen Thott bygge en grenseborg ved Viborg i Finland. Han kalte borgen Olavsborg etter den norske nasjonalhelgen, som det også ellers fins mange minner om i Finland, f. eks. 17 kirker innvigd til Olav. I Sverige ble Olav i middelalderen «den mest folkkära helgongestalt», sier den svenske historiker Adolf Schück. Vi hører om høytid på Olavs-dagen i Skottland, England og Irland. Ja, fra Tyskland og Russland hører vi om Olavs-dyrking.

Også etter reformasjonen var Olavsdagen en av

årets viktige merkedager og halvveis helligdag. I 1955 kom det en norsk doktoravhandling om «Heilag-Olav i norsk folketradisjon» (av Olav Bø). Den viser detaljert hvordan Olsokdagen har spilt stor rolle i norske bygder i lange tider. Noen steder tok folk på seg høytidsdrakt og fikk høytidskost den dagen. Flere steder hadde de olsokbål. Der jeg vokste opp, (Åseral i Vest-Agder) talte vi om Olsok-flaumen. Det var gjerne flom i elvene på den tiden.

Særlig må jeg nevne hvordan Olavs-dagen ble feiret på Færøyene. Lagtinget ble alltid åpnet på Olavs-dagen. Ennå i vår tid er det stor fest på den dagen. For noen år siden ga den færøyske dikter William Heinesen en levende skildring av festen i Thorshavn. Tidene har ført til at mange moderne ting kommer med. «Men St. Olavs-festen bærer endnu stadig et vist Præg af Middelalder; det anes som noget sælsomt og næsten rørende bag al det moderne Postyr», skriver Heinesen (Politiken 24.8.1928).

I 1856 foreslo presten O. T. Krohg i Vestnes i Romsdal i tre artikler i Morgenbladet å ta opp igjen feiring av Olavs-dagen eller Olsok-dagen (han bruker begge navnene). Men først i 1897 ble det alvor av det. Da kom det et opprop i Trondheim om nasjonal-fest på dagen. Hovedmann for oppropet var redaktør Håkon Løken, men Bjørnstjerne Bjørnson var med blant de 30 som skrev under. Det året ble dagen feiret i Trondheim på Kalvskinnet med Bjørnson til taler. For Bjørnson var dagen dels en minnedag dels en programdag. Talen hans faller derfor i to deler. Først ga Bjørnson en vurdering av kong Olav og hans stilling i norsk historie. Om kong Olav sier han bl. a. «Af alle som har indvirket paa norsk Skjæbne, er han den viljestærkeste. Det er især Viljemennesket i ham, som har holdt mig fangen fra Gut af» — «straks han var død, skede alt han vilde. Borte var Fremmedherredømmet, samlet var Høvdingerne, kristnet var Landet, hans Søn paa Tronen, Norge fik Rang med andre selvstændige Riger, ja, over deres, som nylig havde begjært det. Olav i sit Skrin virket det alt sammen. At han ble Folkets Helgen, faldt af sig selv. Det betyder, at han i deres Tro ble Norges Overstyrer ved Guds Trone. Den Tids Mennesker følte Sky for selv at tale med Gud: de maatte have en til at gjøre det for sig, en af deres egne, som de vidste stod højt hos Gud.»

Bjørnson spådde at klokkene skulle kime for Olavs-dagen over hele landet. Han ville ha «Olavs-dagen op igjen og Kirkene aabne paa den. Vi tror, at større Velgjerning kan Kirken ikke gjøre sig selv end atter at formæle sig med Norges Selvstændighedsarbejde.» — «Her staar vi paa Olavs Dag udenfor hans Kirke og kan ikke holde Gudstjeneste der. Den er stængt for vor Tale, for saadan norsk Tale, som jeg nu fører. Hvorfor er den stængt? Havde vi vor egen Konge, som ikke behøvde at tage Hensyn til andre end os, var den da stængt? Nej, saa var vi der inde med Kongen som første Mand. Saa hørte han og vi sammen idag, hvorledes Olav Haraldsson levde og døde for dette Folks Selvstændighed, at deri saa han sin kongelige Kristengjærning». — «Op med Kirken paa Olavs-dagen! Det gjælder nu som paa Olavs Tid: Norge ligger under for fremmed Magt, bare saa længe det ikke er enigt. Et enigt Norge faar hvad det har Ret til, jevn-sides andre selvstændige Folk». — «På Olavs-dagen skal Norges

selvstændige Fortid frem til Held for en selvstændig Fremtid.»

På den måten ble Olsokdagen trukket inn som nasjonal dag. Den skulle være med og hjelpe oss til full selvstendighet. Enda Bjørnson ikke nevnte unionen med Sverige, kunne alle forstå at det var forholdet i den han siktet til.

Bjørnsons appell «Op med Kirken paa Olavs-dagen!» fikk øyeblikkelig virkning. Alt året etter ble det holdt gudstjeneste i Nidarosdomen 29. juli. Og 1899 sendte Kirkedepartementet ut en rundskrivelse om tekster og kollekt «til Gudstjeneste 29de Juli, Olavs-dagen». Etter hvert ble det gudstjeneste i flere og flere kirker på den dag. I 1903 diktet Bjørnson en salme på Olavs-dagen, og siden er det flere salmediktere som har skrevet slike salmer. I Landstads reviderte salmebok finner vi 4 salmer på Olavs-dagen, derav 3 diktet til dagen (av Blix, Lyder Brun, Jens Gleditsch).

Her kan jeg ikke gå videre og fortelle om hvordan Olsokdagen vant større og større plass. Men jeg vil minne om 900-års-jubileet 1930, som ble feiret som minnedag og som en nasjonaldag for nordmenn i alle land. Og det kom hilsener fra andre kirker og folk: Sverige, Danmark, Island, Tyskland, England, Skottland, Frankrike, Italia, Tsjekkoslovakia, USA, Canada. Om festen i 1930 og 900-årsjubileet forfattet professor Oluf Kolsrud et stort minneskrift («Nidaros og Stiklestad. Olavs-jubileet 1930») på 728 sider. Det gir gode opplysninger om hvordan dagen vant fram.

Til slutt skal jeg lese opp Bjørnsons «Salme på Olavs-dagen». Den gir et godt inntrykk av hvordan Olsokdagen vant inn igjen som minnedag og som programdag:

*Du folk i hellig Olavs hjem,
som han blant frie førte frem,
som han gav lov og kristen tro
ved dåpen i sit martyr-blod,
nu rejs dig, syng på Olavs dag
til Olavs gud om Norges sag.
Når hjemmet ej i stort som småt
har egen lov og egen drott,
det er så vondt å bli sig selv.
Vi sitter ustot som på kvælv.
Det hadde hellig Olav set,
for ham gik hjem og gut i ét.
Det var for begge, da det gjallt,
at han gik frem og at han fallt.
Og begge to stod op i glans
med ham igjæn i sønnen hans.
Frit Norge lå i sejers-ljom
av klokkerne fra Olavs dome.
Og denne pagt har stået ved lag
i folkets sinn til denne dag,
tråss fristelser, som komme kan
med drotten vor i annet land.
Å, du, som ælsket Olavs værk,
gjør os i prøve-stunnen stærk!
Hvælv over frie, norske hjem
det lyse håp, som samler dem!
Giv, at hver mor med barn på knæ
må trygg og glad vor fremtid se!
Da blir det gamle hjem så kjært
og kommer dig så nært, så nært.*

DIDRIK ARUP SEIP.

I hvilken grad kan «L'Osservatore Romano», en av verdens mest siterte aviser, betraktes som Vatikanets organ? Hva hender når det forekommer noe uriktig der? Hvilke faktorer virker hemmende på avisens utbredelse? Hvilken forbindelse er det mellom søndagsutgaven og hovedorganet?

I denne artikkel svarer Federico Alessandrini på disse og mange andre interessante spørsmål. Forfatteren som er meget aktivt engasjert i «L'Osservatore»s redaksjon, kaster også et tilbakeblikk på avisens nesten hundre år lange historie.

«L'OSSERVATORE ROMANO»

Verdens mest betydningsfulle avis?

Det var den 1. juli 1861 at L'Osservatore Romano begynte å utkomme. Navnet var inspirert av tidens mote, og det syntes dessuten å gi uttrykk for en klar og objektiv holdning.

I overensstemmelse med de regler som gjaldt for pressen i pavestaten, måtte enhver avis få autorisasjon for å kunne komme ut. Den første redaktør, Baviera, oppnådde ikke bare pave Pius IX' tillatelse, men også det privilegium at ingen annen avis i Roma skulle få konkurrere med L'Osservatore Romano.

Sett med våre dagers øyne kan en slik begunstigelse synes urimelig, men vi må tenke oss tiden slik den var dengang og likeså huske at inntil da var det bare utkommet en dagsavis i Roma, «Den offisielle Bulletin» som hadde skiftet navn utallige ganger.

Ukelang stans.

Det er nok å minne om Europas historie i årene før og etter 1870 for å bli klar over den store betydning som utsendelsen av L'Osservatore Romano fikk. Avisen fulgte dag for dag fra et visst redaksjonsmessig, men likevel objektivt synspunkt, de begivenheter som forandret Italias og Europas ansikt. Den utkom inntil 19. september 1870, da de italienske tropper var nådd helt frem til Romas porter, og etter å være blitt stoppet for noen få uker, kom den påny ut og kommenterte den urett som paven hadde vært gjenstand for under plyndringen.

L'Osservatore var blitt grunnlagt hovedsakelig for å drive en polemisk virksomhet, og den ble nå intens i sitt forsvar for Kirken. Praktisk talt alle — også Kirkens motstandere — var overbeviste om at Kirkens anseelse ville minske sterkt ved at den timelige makt tok slutt, ja mange mente dette kanskje ville bli slutten for pavestolen.

Da Victor Emanuel II døde.

Paven ble fortsatt i Roma, og kunne bare bli der ved å overbevise hele kristenheten om at han ikke var blitt en italiensk biskop, en slags hoffkapellan for Victor Emanuel II. Dette er kanskje den egentlige grunn til at L'Osservatore fortsatte å protestere mot den begåtte urett. Som takk for avisens trofaste holdning syntes Pavestolen at den for enkelte nyheteres vedkommende fortjente å bli pavens direkte, offisielle talerør.

Den mest alarmerende episode fant sted i 1878 og angikk den sykdom som førte til Victor Emanuel IIs død — kongen som hadde erobret Roma.

Et kommunike som ble offentliggjort i L'Osservatore Romano 10—11 januar sa: «Så snart pave Pius IX hadde fått beskjed om hvor alvorlig kong Emanuels sykdom var, sendte han en ansett prest

til kongeresidensen Kvirinalet, ikke bare for å forhøre seg om kongens tilstand, men også for at det skulle dras omsorg for pasientens sjel, så han når Gud kalte ham, kunne stå frem og få hans barmhjertighet. Presten fikk ikke adgang, men vi vet fra andre kilder at kongen mottok sakramentene før han døde og erklærte at han ba om pavens tilgivelse for det gale han var ansvarlig for...»

For helt å forstå betydningen av dette kommunike må man huske at Victor Emanuel II var mannen som var direkte ansvarlig for de voldsomme ødeleggelser pavestolen var blitt utsatt for. Det faktum at han hadde erkjent sine misgjerninger var en stilltiende tilbakekalling av hans tidligere handlinger og, til en viss grad, åpnet det påny for spørsmålet om hvorvidt innlemmingen av Roma var rettmessig.

Det kom en kraftig reaksjon, og det offisielle italienske pressebyrå Stefani benektet at kommunikeet var sannferdig. L'Osservatore Romano bekreftet imidlertid nyheten den følgende dag, og om igjen og enda mer ettertrykkelig 12—13 januar 1878.

Pius IX døde bare en knapp måned etter Victor Emanuel, og den nye pave tok navnet Leo XIII.

Loe XIII's innflytelse.

Med den nye pave fikk avisen nye krefter. Sjefredaktøren, Baviera, hadde arbeidet i mange år og var trett, og den økonomiske situasjon var langt fra god og trengte en omorganisering.

Franske katolikker utga på den tid en avis i Roma, «Romas avis», som hadde mange gode sider, men også en stor feil; den så alle problemer i forbindelse med katolisismen fra et spesielt synspunkt. Utgiverne tenkte på å kjøpe L'Osservatore Romano, men paven forhindret det gjennom sin statssekretær, kardinal Rampolla. I 1844 ble Cesare Crispoli sjefredaktør. Paven trakk opp linjene for bladets program og anbefalte også en teknisk forbedring: «Rediger avisen om mulig slik at selv om den ikke er blant de første, ikke er av de dårligste heller...»

Pius XI viste særlig sin forkjærlighet for avisen da han, etter forliket med Italia, insisterte på at den skulle flyttes til Vatikanbyen.

I 1919 ble den daværende redaktør Angelini, etterfulgt av grev Giuseppe Dalla Torre, som nå har ledet bladet i 38 år på en beundringsverdig modig og fast måte, og tiden synes fremdeles ikke å ha tatt noe på hans krefter. Polemikken mot fascismen, nazismen, og nå mot kommunismen, er fakta som ikke vil bli glemt. Under et regime hvor kontroll og beslagleggelse stadig truet, kjempet avisen for rettferdighet, personlig frihet og pressefrihet, og forble hele tiden loyal mot pavens retningslinjer.

Spesielt i tiden mellom 1935 og 1939 var L'Osservatore Romano en av de mest populære og mest leste aviser i Italia, ikke uten risiko for redaksjonen og også for leserne. Til siste stund støttet den Pius XI's fredsaksjon, og dernest Pius XII's, først for å av-

verge krigen i sin alminnelighet, og så for å redde Italia fra å bli innblandet.

Der kom voldsomme protester fra Italias styremakter både like før og etter utbruddet av krigen, og bl. a. svarte kardinal Maglione i egenskap av Vatikanets statssekretær, at L'Osservatore Romano var et talerør for pavestolen og ikke kunne blandes sammen med italienske aviser. I mai 1940 offentliggjorde L'Osservatore Romano det telegram som pave Pius XII hadde sendt til overhodene for Nederland, Belgia og Luxembourg, som da var blitt overfalt av Hitler. Reaksjonen var meget voldsom, en hel måned kom det ustanselig angrep mot alle som solgte og leste avisen, og haugevis av eksemplarer ble brent på Romas plasser.

Halvoffisiell.

Hva er det da som karakteriserer L'Osservatore Romano? Er avisen et organ for Pavestolen? Det faktum at den har den ære å være det direkte talerør for paven som overlater alle sine taler til redaksjonen, likeså andre dokumenter fra den romerske kurie, synes å bekrefte denne antagelse. Men i 38 år har der eksistert en *virkelig* offisiell publikasjon som samler og offentliggjør offisielle kunngjøringer: «Acta Apostolica Sedis». Den er Vatikanets egentlige offisielle organ.

L'Osservatore er nok Vatikanets organ, men bare en del av innholdet kan betraktes som virkelig offisielt, nemlig nyhetene med overskriften «Nostre Informazioni», samt pavens taler og andre dokumenter som f. eks. encyklikaene. Hva det øvrige angår, har avisen klart utformede linjer som harmonerer med Kirkens lære og holdning. Men artiklene skrives eller velges fritt og uavhengig, og da ethvert menneske — endog det mest intelligente — har sin begrensning, kan det selvsagt forekomme feil i L'Osservatore Romano akkurat som i alle andre aviser. Er feilen alvorlig, følger det en beriktigelse.

L'Osservatore Romano's direksjon og redaksjon har derfor et stort ansvar hvilende på seg, og arbeidet er ikke lett. Sjefredaktøren må ha en meget grundig utdannelse både i religiøs og kulturell henseende, han må ha fullstendig kjennskap til de dokumenter som sendes ut av de kirkelige autoriteter, og en objektiv og kritisk sans så han kan bedømme og verdsette nyhetskildene, som er de samme som for alle andre aviser, nyhetsbyråer og spesielle korrespondenter.

Utbredelse.

En avis av dette slag er ikke ment å få en meget stor lesekrete. Utbredelsen hindres f. eks. av grunner som har en rent utvortes karakter: L'Osservatore Romano kommer også i flere ukentlige utgaver. En av disse utgaver utgis på italiensk, og tar sikte på det italienske presteskap, en annen er fransk, en tredje spansk. Den sistnevnte redigeres i Vatikanbyen, men trykkes i Buenos Aires og selges i de spansk-amerikanske land. Det er klart at disse ukentlige utgavene begrenser utbredelsen av dagsavisen.

L'Osservatores søndagsutgave, «L' Osservatore della Domenica», har sin egen plass. Det er tradisjon blant de italienske aviser at det sendes ut en illustrert populær utgave en gang i uken. Således utgir f. eks. den kjente avis «Corriere della Sera» i Milano en søndagsutgave som heter «Domenica del Corriere». Denne har første og siste side i farver og er meget utbredt. Den er altså ikke bare et «søndagstillegg», men et selvstendig periodisk blad.

Hvis det skal gjøres en sammenligning kan man si at L'Osservatores søndagsutgave svarer til søndagsutgaven av «Corriere della Sera.» Ingen har noen sinne forsøkt å sammenligne Corrieres søndagsutgave med den daglige utgaven. Nå stiller saken seg litt annerledes for L'Osservatores søndagsutgave av den enkle grunn at den utgis i Vatikanbyen, trykkes i samme trykkeri som L'Osservatore, og ofte blir tillagt samme vekt som dagsavisen. Men L'Osservatore della Domenica inneholder først og fremst lett og likevel lødig stoff, og har dertil en omfattende innen- og utenlandsk nyhetsspalte. Den kommer i et stort opplag og leses ofte av folk som bor på fjerntliggende steder, og derfor ikke leser andre aviser. Både dens form og innhold er tilpasset et stort publikum.

L'Osservatore Romano nærmer seg den første hundreårsdag med det faste mål for øye å forbli trofast mot sine tradisjoner og sin oppgave, og med vilje til å bli bedre og stadig mer tilpasset tidens krav.

OLSOK-KOLLEKTEN

Mer enn noensinne trenger St. Olavs Forbund en god kollekt i år. Arbeidet med «Katolsk Informasjon» krever mange penger. Forbundet hadde heldigvis endel oppspart kapital å starte med. Men brevkurset skal holdes gående. Kurset kan naturligvis ikke bære seg. Det gjelder opplysning om Kirken, og også opplysning koster.

Forbundets brevkurs er vel noe av det beste og mest løfterike som har vært gjort i de senere år til utbredelsen av vår tro. Alle gode krefter må settes inn for at den vellykkede start kurset har fått kan fortsette og i mange år fremover virke til beste for Kirkens arbeide.

Vi vil derfor oppfordre alle som kan å gjøre noe «ekstra» ved denne kollekten på Olsok-søndag. De som er på landet og gjerne vil yde sitt, kan sende en postanvisning direkte til Akersveien 5, Oslo. Vi takker på forhånd alle som forstår betydningen av vårt nye foretagende og vil være med i det ved sitt bidrag.

Harald Taxt.

- Husk den tradisjonelle VALFART TIL STIKLESTAD på Olsokdagen 29. juli!

BLIKK på TIDEN

Kristendom uten gudstjeneste.

■ For to år siden ble der på luthersk hold her i landet nedsatt et utvalg for økt kirkesøkning. Utvalget begynte forståelig nok sin virksomhet ved å anstille en bredt utført undersøkelse av kirkegangens og de øvrige kristelige vaners faktiske omfang. Nylig har det lagt frem sin rapport, som har vært gjengitt og kommentert både i dags- og ukepresse. (Cf. f. eks. «Vår Kirke» 22. juni). Dette lille tilløp til en religiøs sosiologi i Norge oppviser resultater som er fulle av interesse. I det store og hele bekrefter de vel, her og der litt dystre enn ventet, det vage inntrykk av en situasjon hvor institusjoner og tradisjoner opplever en alvorlig krise, men hvor også oppbrudd og nye eksperimenter gjør seg gjeldende.

Enkelte trekk kjenner vi igjen, som gjeldende også innen kontinental katolsk religionssosiologi, — for eksempel det åpenbart ødeleggende ved de altfor store sogn. Andre trekk turde være særegne for en mer ensidig forkynnelseskirke som den lutherske — eksempelvis den påfallende betydning radiogudstjenestene inntar. Et annet «unormalt» høyt tall forteller også sitt: Tre fjerdedeler av en større gruppe foreldre erklærer at de lærer sine barn aftenbønn, som regel — det sier igrunnen de øvrige tall — i åpenbar inkonsekvens med deres egen livsstil. Det hører med andre ord i deres oppfatning «barnekammeret» til, og legges av såsnart barna får øye for foreldrenes egne vaner — det vil oftest si: manglende vaner — på området. Bordbønn, ennsi husandakt står ytterst svakt, bibellesningen noe sterkere.

Mest slående er imidlertid misforholdet mellom en trolig voksende interesse for kristendom på den ene side og svikten i sansen for gudstjenesten på den annen. Her er tallene i sannhet forbausende:

«Tellingen gjaldt alle gudstjenester på søn- og helligdager i perioden 1. april—31. mai 1956. Den ble meget tilfredsstillende gjennomført i alle landets menigheter unntatt i 17. Resultatet fra 9 903 gudstjenester i 2 844 kirker og andre gudstjenestelokaler er med i tellingen.

Gjennomsnittsbesøket utgjorde 1. påskedag 5,8 prosent av den befolkning som er tilknyttet statskirken i de prestegjeld som deltok i tellingen. For 1. mai var prosenten 2,1; for 17. mai 11,8. Gjennomsnittet for de øvrige 11 helligdager var 2,7 prosent. Trekker en fra alle småbarn, syke og gamle som ikke kan komme til kirke, stiger prosenten til 3,2.

Denne prosenten er meget lav selv om en tar i betraktning spesielt vanskelige forhold som urimelig lange avstander, de mange kirker hvor det ikke er gudstjeneste hver søndag, og værforholdene. Og den er forbausende lav på bakgrunn av den iøynefallende store møteaktivitet, misjonsinteressen og det stadig økende bibelsalg».

Det ville selvfølgelig være misvisende å sammenligne den lutherske kirkesøkningen med katolske prosenttall, som på grunn av messeplikten ligger påfallende meget høyere. I katolsk tro står ikke ordets, men alterets gudstjeneste — møtet med Gud gjennom det liturgiske og sakramentale mysterium — som det absolutt sentrale, og som noe så grunnleggende at Kirken lærer oss å se det som vitalt og livsnødvendig. Anledningen til tilbedelse og takksigelse, betydningen av det objektive livssamfunn med Gud som liturgi og sakramenter virkeliggjør, er hos oss overordnet det subjektive oppbyggelsesbehov. Dette turde være forklaringen på at de mest dynamiske og livskraftige strømningene i den katolske renessanse i sam-

tiden tar veien — ikke utenom, men gjennom gudstjenestelivets oppsving og fornyelse.

Forbilledlig.

■ En stor tre-binds «Nordisk Teologisk Oppslagsbok» er nylig ferdig og avlæser vel i de mange prestehjem og teologiske og andre biblioteker det eldre «Kirkeleksikon for Norden». Det katolske stoffet er i det nye verket behandlet med mer eller mindre innsikt, mer eller mindre tendens, mer eller mindre respekt for katolisismens selvforståelse. Man er hos oss ennå ikke — på langt nær — kommet dit at det synes naturlig å be katolske teologer selv fremstille hva de tror. Et nylig tilfelle hvor en katolsk geistlig ble bedt om å bidra med kirkehistoriske småartikler til et norsk konversasjonsleksikon, men ble nektet hovedartiklen om sitt eget kirkesamfunn, turde også være typisk for en mentalitet som har dårlig råd når det gjelder saklighet.

På kontinentet er katolsk-protestantiske felles-publikasjoner forlenget et faktum. I Frankrike har man for eksempel — innenfor katolske bokserier — også villet se protestanter selv fremstille autoritativt sin egen tro og sitt syn på kirkesplittelsen. Et bind i dominikanernes serie «Rencontres» er således viet fransk protestantisme, og ellers har man nylig fra katolsk hold på samme måte bidratt til en historisk riktigere og rettferdigere Luther-forståelse. I Tyskland ser man noe tilsvarende, og det er en helt forskjellig tysk publikasjon den rosende titelen over disse linjer gjelder.

I pocket-book utstyr og -format, og til en meget lav pris, har det kjente Fischer Bücherei nylig utgitt en liten oppslagsbok på 350 sider ved navn «Die Christliche Religion». Her har de tyskkyndige en oversikt over kristendommen som helhet, og over forskjellen mellom katolsk og protestantisk tro, som innenfor sine genre neppe kan gjøres bedre. Hovedredaktørene er en luthersk sogneprest og en jesuittpater, og hver av de to har en stab på et snes trosfeller til hjelp. Under hvert stikkord (Tro, Nåde, Rettferdiggjørelse, Kirke, osv.) finner vi begge parter syn, uttrykt av dem selv. Og hva mere er: Boken er fri for «negative» artikler, for såvidt som stridspunktene er overlatt den part som kan fremstille dem positivt og upolemisk. Således skriver protestantene alene om slike emner som Luther, reformasjonen, anglikanismen etc, mens katolikken alene skriver om ordenslivet, pavedømmet, osv.

Begge parter kan selvfølgelig ellers ha bruk for sine egne verker, men vi tror også at den godvilje og redelighet en publikasjon som denne forutsetter, gjør den til noe meget løfterikt. I et land hvor religiøse debatter fyller avisene nær sagt året rundt (et sær-norsk fenomen!), ville ikke en slik oppslagsbok være noe for en fiks — og saklig! — forlegger?

Forstemmende.

■ «Dere norske har pedagogikk på hjernen,» uttalte engang en ikke ukjent britisk forfatter som kjenner oss godt. Utvilsomt traff han spikeren på hodet, men av og til kan vi visst lykkønske oss over resultatene. Blant annet er kontrasten til britiske oppdragelsesmetoder, hvor prylestraffen synes satt i system hele skolegangen igjennom, ubetinget flatterende for oss. Selvom vi noen ganger faller i den motsatte ytterlighet: å gjøre barna livsudyktige ved å spare dem for de riktige

ST. OLAVS FORBUNDS ÅRSSTEVNE PÅ SYLLING

Kirkevigsel i Molde og ferming av hele 42 ungdommer og konvertitter i St. Olavskirken i Oslo var i år de store katolske kirkebegivenheter her hjemme i pinsehelgen. 2. pinsedag fulgte St. Olavs Forbund-Syd opp med et meget vellykket årsstevne i Sylling, der St. Hallvard Kloster for første gang åpnet sine porter for legmannsorganisasjonene innen Oslo Katolske Bispedømme. Som seg hør og bør fikk den eldste av dem, St. Olavs

«hemningene» — de som gjør ansvarsbevisste medmennesker av oss. Straff kan jo også — og bør vel — sees som en nødvendig oppdragelse til realisme. Vi trenger alle å lære fortest mulig, at å sette sin vilje igjennom er noe som *koster*, både på godt og på vondt.

Nå står opinionens nådeløse og hysteriske jakt på en skolelærer, som har forløpet seg med en kanskje lett unnskyldelig ørefik, i et underlig misforhold til sløvheten overfor andre og ulike meget farligere former for forrående påvirkning. Et eksempel er nærliggende.

Ukebladene når i Norge et samlet opplagstall på 100 000 000 — ett hundre millioner! — eksemplarer årlig — ifølge bransjefolks nøkterne vurdering. En god del av dette tallet dekkes av de nå så populære billedblad — dvs. publikasjoner hvor store og flotte foto-oppslag i dyptrykk dominerer stoffmengden. I Norge har vi to store blad av denne typen, «Aktuell» og «NÅ». Det førstnevnte, som er det eldste, ble lagt opp med en tydelig politisk tendens, utgitt som det er med Landsorganisasjonens kapital og en regjeringstro redaksjonsstab i ryggen.

Denne farlig populære og indirekte propaganda falt åpentbart mere konservative kretser tungt for brystet, og et alternativ i samme utstyr — billedbladet «NÅ» med temmelig nøyaktig motsatt politisk tendens — ble lansert under betydelig innsats av penger og talent. Vi ønsker ikke å ta stilling til de to bladenes politiske standpunkter, — det faller klart utenfor disse kommentarers ramme. Men vi er slått av forskjellen i humanistisk og folkepedagogisk sikte hos de to redaksjoner. «Aktuell»s mangel på fordommer — blant annet mot katolisismen — hindrer oss ikke i å verdsette det (relative) oppbud av smak og måtehold og humanitet som dikterer dets billedpolitikk — en linje hvis fasthet man begriper når man ut fra utenlandske billedblad vurderer hvilket internasjonalt billedstoff det *kunne* ha publisert, om kontrollen ikke var så håndfast.

At «NÅ»s alternativ til dette, tross mange lyse sider, blant annet har vært et påfallende større og dummere oppbud av brystfagre og halv- eller kvartpåkledte misser, røber tilløp til en spekulasjon som ikke akkurat er original. Men her er der da bedring å spore. Et skritt videre — og her ønsker vi ikke å tie resignert — går imidlertid bladet med en opprørende billedreportasje nylig fra en seriehenrettelse i Amman, Jordans hovedstad (nr. 24). I kappløpet om opplagstallene, i smigeren overfor publikums ufyseligste tilbøyeligheter, bør ukebladenes redaksjoner huske at visse typer «godt stoff» er i egentligste forstand kulturfiendtlig, idet de likefrem virker nedbrytende på menneskesinnet. Fotolinsenes nyfikne nærbilde-gramsing omkring galgene i Amman er noe av en hån både mot ofrene og leserne. Enten redaksjonen nå *ikke* har følt dette, eller *har* følt det, og satt seg ut over det, forekommer det oss like forstemmende.

Fr. Candidus.

Forbund, æren av å være den første, i det stedet utpekte seg selv som den naturlige plass for forbundets årsstevne. Dette ga også dette stevnet en særlig karakter i forhold til de tidligere da man som kjent gjerne la møtene til steder med tilknytning til Kirkens gamle historie i vårt land. Denne gang kunne man imidlertid møtes på «egen grunn», på St. Frans Xaver-søstrenes hittidige novisiatshus i de praktfulle omgivelser innerst i Lierdalen der denne møtes av Tyrifjordens sydligste arm. Formannen, kontorsjef Alfred *Taxt*, understreket meget riktig i sin åpningstale hvilke rike muligheter hermed åpnet seg for Kirkens legmannsarbeide innen bispedømmet, ja for Kirken i Norge i det hele tatt, da karakteren av mange av de sammenkomster som her vil bli organisert med fordel kan bli landsomfattende. Her vil nemlig bli arrangert retretter for katolske kvinner og menn, og ungdommen vil fortrinnsvis henlegge sin skolevirksomhet til Sylling. Når stedet ikke er opptatt av et eller annet fellesarrangement, vil det stå til disposisjon som feriested for katolske familier. Her kan også arrangeres humorferier, og ungdommen kan tilbringe sine week-ends under betryggende forhold, med messe i St. Hallwards kapell (eller i Drammen som nærmeste nabokirke).

Både i formannens åpningstale og på det åpne sentralstyremøtet senere ble det gitt uttrykk for den takk alle i denne forbindelse særlig skylder St. Frans Xaver-søstrene. Vederlagsfritt har kongregasjonen stillet denne praktfulle eiendom til legfolkets disposisjon, med en foreløpig kontrakt på tre år. Og søstrene står åpen for fortsatt kontrakt på åremål og like generøse betingelser, dersom legmannsorganisasjonene på sin side kan ta tilfredsstillende hånd om vedlikeholdet og selv makte driften av stedet. Dette skulle ikke bare være mulig — tilbudet er «en gave fra himmelen», nettopp en slik som kan vende legfolks opplevelse av *katolsk liv* fra savn over til virkelighet: å kunne leve sin dag fra morgen til kveld i et miljø gjennomsyret av ekte katolsk ånd og liv, *der det normale er å være katolikk*. Hvilken betydning det vil ha for Kirkens indre stilling i Norge å kunne vise til et slikt miljø innen overkommelig rekkevidde, burde si seg selv. Derfor bør vårt svar til gaven være en samlet innsats for at St. Hallvard Kloster kan bli et slikt katolsk arnested, dit trosfeller gjerne søker hen og hvor de i åndelig samling og arbeid, men også ved legemlig hvile og sunn adspredelse, kan hente styrke for sjel og sinn til *livet med og for Kirken*.

Det ble for stevnedeltagerne gjort rede for — og på sentralmøtet senere vedtatt — hvordan St. Olavs Forbund skulles forsøke å løse oppgaven med Sylling sammen med Kvinneforbundet, Ungdomsforbundet og St. Franciskushjelpen. På et møte mellom disse fire og representanter for St. Frans Xaversøstrene var tidligere linjene for ordningen trukket opp og en komité nedsatt for å stå vern om driftsovertagelsen. Formannen appellerte i sin åpningstale til alle om å slutte opp om foretagendet og yte sin støtte. Skal stedet bli det alle ønsker seg, må det bli en samlings sak, sa han, og innbød deltagerne til etterpå å bese hus og have og skogparken ovenfor. Det fremgikk under omvisningen at det er en presserende mangel på utstyr og møbler vis å vis de nye bruksbehov. St. Olav vil sikkert ved senere anledninger komme tilbake til dette og hint i forbindelse med St. Hallvard Klosters nye misjon i Kirkens tjeneste. Her skal bare gjøres uttrykkelig oppmerksom på at utleierne, St. Franciskus-søstrenes kongregasjon, på ingen måte definitivt har avskrevet stedet som novisiatshus.

For ikke referatsmessig videre å foregripe stevnets gang skal her nevnes at deltagelsen var god, til tross for nølende værprofetier. Iallfall var kapellet overfylt, hvilket ikke i og for seg sier så mye, men ute på «kirkebakken» sto like mange som gjennom høytaleren fulgte messens gang. Hs. Høyærv. biskop dr. *Mangers* forrettet, assistert av patrene *Bzdyl*, *Stabekk*, og *Ivens*, *Hønefoss*. I sin preken tolket biskopen legfolkets oppgave i Kirkens arbeide i dag. Presset på prestenes tid har økt slik at uten legfolkets organiserte hjelp kan vi umulig nå frem med vårt svar til alle som spør om hva Moderkirken står for. En alvorlig side av oppgaven, sa biskopen, er den at hver enkelt av oss lever opp til Kirkens lære og derigjennom beviser hva dens nådemidler eier av livgivende kraft. Hva hjelper det om vi reiser kirker og kapeller der Frelseren er nærværende i Alterets sakrament, om Han likevel skulle bli latt ene med presten og noen ganske få ved den daglige morgenmesse, mens i dagens løp altfor få søker Ham i personlig tilbedelse? Det må også her i vårt Norge bli en naturlighet at alle som kan det så å si daglig dveler en stund foran Det allerhelligste i gudshusets helligdom. Det er her møtet best skjer mellom den enkelte sjel og Gud Fader, Sønn og Helligånd.

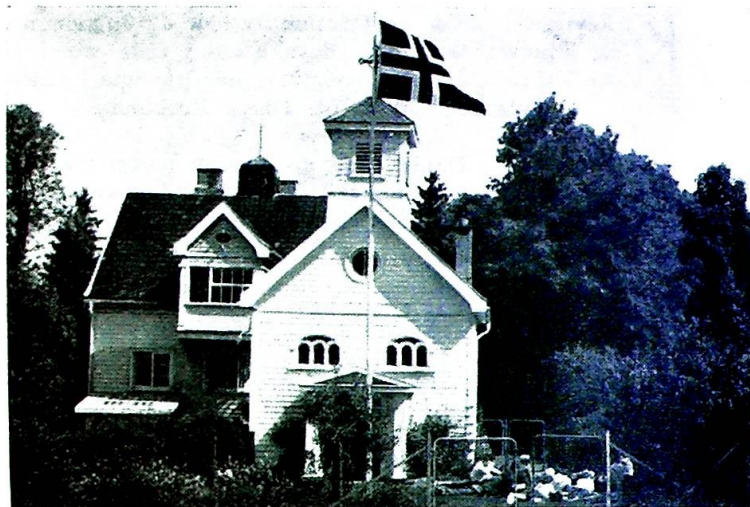
Etter gudstjenesten fulgte den programmessige spise-pause, hvoretter ordet ble gitt til stevnets hovedtaler, lektor *Øistein G. Brodersen*, *Halden*. Det ble en tale som hadde fortjent mange ganger større forum. Han innledet med en analyse av hva Den katolske kirke som realitet sier den norske menigmann. «Det finnes knapt et land i verden hvor folk vet så lite om Kirken som i Norge. Uvitenheten strekker seg fra øverst til nederst. Det kan ikke bero på annet enn uvitenhet når en 400-år gammel kirke som den lutherske (i 1953) gir seg til å feire 800-års jubileum».

Taleren tok velferdstaten opp til nøyere betraktning: «Det samfunn vi lever i, velferdsstaten, virker forlokkende og besnærende på oss. Det er så lett å si ja til dette samfunn, kaste seg ut i det og riktig nytte livet. Gjør man som alle de andre, blir man lett beskyttet og hjulpet fram på alle måter, og velferden riktig lyser ut av oss. Det samfunn vi lever i, trekker menneskene bort fra Gud. Det er et farlig samfunn, og det er i dette samfunn vi skal finne plass for vår tro og forsøke å spre kjennskapet til vår Kirke. Ja, at noen finner veien til Kirken er så forunderlig, så overveldende merkelig at en ikke kan la være å tenke på *Saulus* da han nærmet seg *Damaskus* og plutselig opplevde lyset som strålte for ham. Som oftest er det vel dette som hender med konvertittene. Forberedelsen kan være lang og ofte nesten ubevisst, og plutselig står det for en: Dette er *Kristi Kirke*.

Taleren utdypet så hvordan det lar seg gjøre å skape et klima for en god indre trivsel rundt om i menighetene, slik at trykket utenfra, fra den sekulariserte omverdenen, kan få den nødvendige motvekt og isolasjonsfølelsen den riktige og viktige kompensasjon. Han appellerte her til den familiefølelsen som burde gi seg selv på troens grunn. Der den indre kjærlighet er sterk, vil eksemplets lys slå ut i fordragelighet, storsinn og innbydelse. Her er det nettopp at legfolket kan gjøre sin store innsats, og valg-sproget for oss alle må i første omgang derfor være at vi skal gjøre de alminnelige ting godt. For ett er sikkert: seiren blir den til del som har den sterkeste indre front, den mest holdbare indre moral.

*

Den norske sommerskole på Sylling

St. Hallvard kloster i strålende sommerdrakt.

Som tidligere nevnt i *St. Olav*, er Ungdomsforbundets første norske sommerskole blitt åpnet i år. At en intern norsk sommerskole for unge katolikker ikke har sett dagens lys før i år, skyldes ikke annet enn mangel på et sted å holde denne skolen. I år har man fått anledning til å benytte *St. Hallvards kloster* i *Sylling*, og ungdommen var ikke sene til å slå til da sjansen bød seg.

I uken 24.—28. juni fant da skolen sted, og allerede de mange påmeldingene vitnet om den oppslutningen Ungdomsforbundet har om sin skolevirksomhet. Etter hvert som innmeldingene kom, ble arrangørene faktisk bekymret om det lot seg gjøre å finne plass til alle som ville delta. Det gikk det også, på ungdommens maner. Det var ingen som bekymret seg over at soveplasser og spiserom ble litt provisoriske, og at man mer eller mindre måtte leve på feltmanér en ukes tid. Det ble plass til alle, med lærere og ledere og elever kom tallet opp i omkring 60. Da var også store deler av landet representert. Ungdommen kom like fra *Tromsø*, fra *Trondheim*, *Bergen*, *Fredrikstad*, *Drammen*, *Tønsberg*, *Porsgrunn*, *Halden* og *Oslo*. Dessuten deltok noen ungdommer fra *Sverige* og *Danmark*.

Selv om denne sommerskolen er den første i sitt slag i Norge, var den ikke et rent eksperiment. I samarbeid med de andre nordiske land er det allerede holdt en lang rekke nordiske sommerskoler, vekselvis i *Sverige* og *Danmark*, og også en gang i Norge, nemlig på *Utøya* for tre år siden. Den norske skolen er ikke vesensforskjellig, den har det samme opplegget som den nordiske, og til dels med de samme lærerne. Arrangørene kunne således dra nytte av mange års erfaring.

Umiddelbart etter foredraget på stevneplassen fant Forbundets sentralstyremøte sted i den rummelige dagligstuen, mens de fleste av gjestene foretrakk å bese anlegget og nyte det herlige været.

Kl. 18 samlet alle seg foran grotten i haven, der stevnet ble avsluttet med andakt og sakramental velsignelse.

ihk

Ungdomsforbundets generalforsamling

Det kan da også fastslås at sommerskolen ble en suksess. Ungdomsforbundet mener selv at skolevirksomheten er det sentrale i arbeidet for en sterkere aktivisering av ungdommen, og satser alt det har av tid og krefter på denne spesielle oppgaven. Selv om man har mange års erfaring, og et så ideelt sted som St. Hallvards kloster i Sylling, så betyr likevel ikke dette at alt gjør seg selv. Skolesjefen, *Kjell Ruyter*, og den praktiske lederen, *Maria Giæver*, sammen med resten av skolekomiteén, kan saktens fortelle om meget arbeid og mange bekymringer før det hele gled knirkefritt. Og det gled virkelig knirkefritt, skal vi dømme etter de uttalelsene som begeistrede elever gir.

Nå må man være klar over at skolen ikke er en ferie. For en tilskuer virker programmet til dels overveldende. Det elevene først og fremst gjør, er å *arbeide*. — Fem skoletimer hver dag, fordelt på hovedfagene, var: 1) *Trosliv*, v/ Elsebet Kieler, Danmark. 2) *Det katolske ektenskap*, v/ lege Margrethe Wehn. 3) *Sang og liturgi* v/ pater Th. Patfoort. 4) *Katolsk Aksjon* v/ Helge Müller. 5) *Kirkens sosiale arbeid* v/ pastor André Haeck. Ved siden av har det vært gjesteforelesninger av pater Boers og Helge Røstad. Sistnevnte gjorde rede for de fordringer som må stilles til at en litteratur kan sies å være katolsk. Skoledagene begynte regelmessig med messe kl. 7 om morgenen og sluttet kl. 22 med kompletorium. I dette tidsrommet ble da elevene engasjert i undervisning, avbrutt av praktisk arbeid, sangtimer, stille time, en siesta midt på dagen, og med leirbålet om aftenen som et klimaks.

Vel, det er en ganske anstrengende arbeidsdag, men vi tror likevel ikke at foreldre skal være bekymret over sine barn på denne skolen. Det lot ikke til at stemningen var trykket, eller at noen følte seg overanstrengt! Faktum er at elevene var meget begeistret, og trivdes høylydt på Sylling denne uken. Særlig var leirbålsprogrammene hver aften både høyverdige og underholdende, med Helge Müllers leirbålsavis i sagastil som noe helt utenom det vanlige. Cecilia Rosati var programleder.

Hva ikke plassen tillater, det håper både vi og skoleledelsen at elevene selv vil kunne fortelle, både i ord og i den interesse for trosliv og trosspørsmål som ungdommen får med seg som en sum av uken på Sylling. Det er meningen at den norske sommerskolen skal bli permanent og årvis. Vi håper den blir det!

Den tid på dagen da elevene fikk seg en velfortjent hvil, benyttet ledere i ungdomsarbeidet fra Skandinavia til planlegging og drøfting av det katolske ungdomsarbeidet i Norden. Ungdomsarbeidet, og i første rekke skolevirksomheten i Norden, er gjenstand for å intimt samarbeid, og de få timers samtaler lederne møtes til, gir faktisk grunnlaget for et helt års arbeid. Som nøkkelmann i det nordiske samarbeidet fungerer en nordisk sekretær. Til denne funksjon ble denne gang Helge Müller valgt.

I ukens løp fikk skolen besøk bl. a. av Hs. Høyærv. biskop Mangers og en rekke prester. En aften ankom sekretæren for Oslo Menighetspleiers Fellesutvalg, Einar Smith, som har tryllet fram mangt og meget nyttig til stedet. Han ble varmt hyllet av den takknemlige ungdomsskare.

Øverst: Tømmerstabelen på Engers bruk var en populær plass for gruppetimene. Her ser vi skolens geistlige rådgiver, dominikanerpater Ths. Patfoort og en av hans grupper i aksjon.

Nederst: «Eksamensoppgavene» besvares under en rast i skole-rebusløpet.

Lørdag 29. juni og søndag 30. juni fulgtes Sommerskolen av Ungdomsforbundets generalforsamling. Delegerte fra de forskjellige ungdomslag og grupper rundt om i menighetene var møtt tallrikt frem, og mange av sommerskoleelevene sluttet seg til.

Lørdagen ble først og fremst viet gjennomgåelsen av den lange og ganske oppmuntrende beretning fra virksomheten i to-årsperioden siden siste generalforsamling i Bergen. Økonomien fikk også en bred debatt. Den utløstes i en varm takknemlighet overfor St. Frans-Xaver-søstrene, St. Elisabeth-søstrene, St. Josephs-søstrene og St. Karl Borromeus-søstrene, som ved regelmessige tilskudd til driften av forbundet og dets organ «Ignis» har muliggjort et planmessig arbeid. Her skal også nevnes «Ungdomsforbundets venner». Ved en fast årskontingent eller ved livsvarig medlemskap har denne krets av eldre ungdomsinteresserte bidratt godt til å styrke den nødvendige økonomiske basis. En gledet seg videre over den tillit St. Olavs Forbund har vist det stadig voksende ungdomsarbeide ved kjærkomne bidrag til skolevirksomheten, samt Kvinneforbundets støttende interesse for samme.

Søndag tok debatten omkring ungdomsbladet «Ignis» det meste av tiden. En har nå kommet dit hen at det 11-årige forbundsorganet bør omlegges både i linje og format — på den ene side om mulig nærmere knyttet til selve forbundsarbeidet, på den annen med artikkelstoff

som tydelig markerer hva katolsk ungdomsarbeid står for som alternativ til omverdenen. Det har lyktes å få dominikanerpater Erik Gunnes til å overta redaksjonen etter Emely Holm, Bergen, som har bedt om avløsning. Den nye redaktør ga en redegjørelse for hva omlegningen vil innebære, og generalforsamlingen sluttet opp om styrets innstilling med overveldende flertall.

Formannen, Kjell Ruyter, refererte forbundets engasjement i *Sylling-prosjektet*, som fikk generalforsamlingens fulle approbasjon. Videre ble arbeidsprogrammet for neste to-årsperiode livlig debattert. Men hovedlinjen var ingen i tvil om: å fortsette med skolevirksomheten som hittil, med mulig utbygning så langt kreftene og midlene rekker. En er således fast bestemt på å arrangere egen *juniorleir* neste år, fullt klar over viktigheten av en slik samling av de yngre ungdommer i rammen av en vel forberedt dagsorden.

Et forslag fra Bergens-laget ble fremlagt av dets geistlige rådgiver pastor A. Hæck. Det gikk ut på gjennom *gruppevirksomhet* å aktivisere ungdommen i dets naturlige og forpliktende funksjon innenfor menighetstanken. Denne gruppevirksomhet bygger på de to prinsipper: 1) Som en menighet er et organ i bispedømmet, skal gruppen også være et levende organ i menigheten. 2) Gruppearbeidets mål er å forme og utdanne kristne personligheter, *modne* til å kunne tre inn i og ta virksom del i det praktiske liv innad og utad.

En slik gruppevirksomhet er ikke uprøvet innenfor Forbundets virkeområde, men en fant det faste og detaljerte mønster Bergens-laget her la fram meget verdifullt. Forslaget ble besluttet oversendt det nye styre.

Ved valgene viste det seg at flere av de gamle styremedlemmer nå ønsket avløsning etter mange års utrettelig arbeide. Det lyktes midlertid å få Kjell Ruyter til å fortsette som forbundets formann, men følgende tråtte ut: sekretæren Helge Müller, v.form. Solveig Lauvstad og kassereren Hans Taxt, samt Gerd Thielemann, Berit Andersen og Gurli Høeg. I deres sted ble valgt: Arne Fjeld (sekr.), Cecilia Rosati, Gunnar Rosenvinge-Nygaard, Eirik Halmøy, og Leiv Aasland, med suppleantene Else Marie Gihle, Jorunn Hiorth, Helge Erik Solberg og Maria de Capua. — Maria Giæver fikk det viktige oppdrag som sekretær for skolekomitéen. Pastor Ivar Hansteen Knudsen fortsetter som forbundets geistlige rådgiver.

KJENT ØSTERRIKSK UNGDOMSKOR PA NORGESBESØK

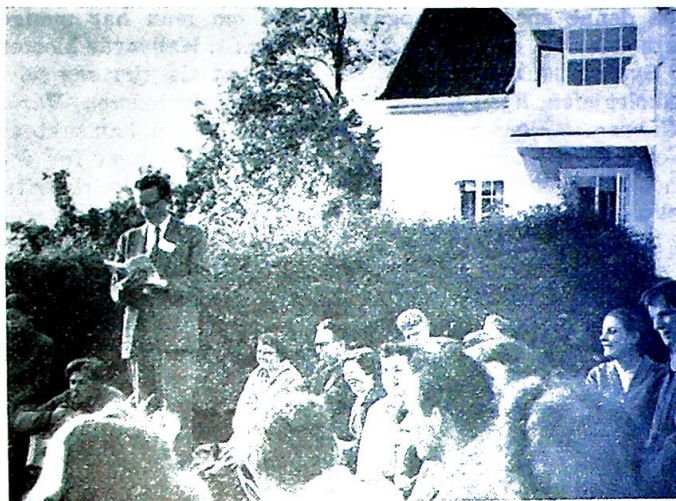
Den katolske ungdoms-madrigalkor fra Wien, som befinner seg på en konsertreise til de skandinaviske land, vil gi en kirkekonsert i St. Olavs kirke, Oslo, søndag 21. juli kl. 19, og i St. Pauls kirke, Bergen, torsdag 25. juli kl. 20.

I REKKEFØLGE OVENFRA:

- Ved leirbålet tolket Ole M. Selberg fra Trondheim hver aften Bruce Marshall's sprudlende preste-roman, «Mirakelet».
- Solslikking i bakkekammen.
- Forbundslederen Kjell Ruyter (N.) og Walter Dalland (Danm.) i luftseilas i Krokkleiva.
- Målet på utferdspdagen var «Kongens utsikt» med det herlige panorama over Tyrifjorden.

SOMMERSKOLEN I BILDER

FOTOS: MARIA GIÆVER.

UTLANDET

VATIKANET

Europakongressen hos Pave Pius XII.

I midten av juni mottok pave Pius XII deltagerne i Europakongressen som ble holdt i Roma.

Paven holdt i den anledning en lengere tale på fransk hvor han uttrykte sin glede over kongressens forløp og håpet at et enig og fredelig Europa snart må bli en realitet.

Etter audiensen underholdt han seg med deltagerne hvoriblant såes den franske statsmann Robert Schuman.

Representanter til den Internasjonale atomkraftmyndighet.

Vatikanet har utnevnt to representanter til den Internasjonale atomkraftmyndighet som skal opprettes i overensstemmelse med statutter undertegnet av 82 nasjoner i oktober i fjor. Representantene er pater Theodore M. Hesburgh av Det hellige kors' kongregasjon, direktør for Notre Dame-universitetet i De forente stater, og Frank M. Folsom, styremedlem i eksekutivkomitéen for styret i den amerikanske radiokorporasjon. Pater Hesburgh undertegnet på Vatikanets vegne. — Det kan nevnes at han for to år siden på en gjennomreise i Norge besøkte St. Olavs redaksjon i den hensikt å skaffe en norsk Sigrid Undset-foreleser til Notre Dame-universitetet i Indiana.

ALGERIE

Biskopen av Algerie tar til orde igjen.

I en tale som også ble kringkastet, har erkebiskopen av Algerie, mgr. Duval, på ny uttalt seg i forbindelse med de sorgelige tilstander i Algerie «som er skueplassen for så hjerteskjærende tildragelser og forferdelige massakrer at bare å nevne dem må oppvekke den største harme.»

Idet han fordømte enhver voldshandling, erklærte mgr. Duval: «Guds ære er menneskenes liv, har en stor helgen sagt. Bortsett fra enkelte tilfeller hvor et menneske eller samfunnet har lov til å forsvare seg, er det å angripe andre menneskers liv en forhånelse av Guds

majestet, det er å utsette seg for hans vrede. Det er i lyset fra Gud man ser den store fare som hatet representerer.»

CHINA

Fri — men syk.

Pater Anton Ma heter en kinesisk prest som nylig ankom til Hongkong etter tre års internering hos kommunistene. Sunnhetstilstanden hos den 70-årige pater var så elendig at han straks måtte anbringes i sykehus.

Etter krigen og under de første årene av kommunistregimet i China var pater Ma dekan i Kwangtung i bispedømmet Hongkong. Han ble tvunget av kommunistene til å reise derfra i 1954, og ble satt i husarrest. Siden har hans oppholdssted vært uvisst helt til nå.

Kinesisk universitet angriper regimet.

Av en rapport fra China av 27. februar i år som nylig er offentliggjort, fremgår det at Mao Tse-tung hadde gitt kineserne anledning til fritt å kritisere kommunistpartiet og de offentlige institusjoner.

Professor Ko Pei Chi ved universitetet i Peking hadde benyttet seg av anledningen til å si sin oppriktige mening. Avisen «Folkets dagsavis» gjengir en del av hans angrep:

Tilintetgjøre kommunistene eller omstyrte regimet ville ikke være å handle antipatriotisk, da de ikke lenger tjener folket.

Den store mengde av det kinesiske folk har ikke lenger tillit til den kommunistiske ledelse fordi partiet i løpet av de siste åtte år har forrådt folket.

Partimedlemmene og kadrene er profiterer. Tidligere gikk de med slitte sko, nå kjører de bil og bærer elegante uniformer.

Kommunistpartiet utsetter seg for store farer hvis det ikke nå passer på. Hvis det onde det representerer ikke tas bort, kommer stormbølgene til å feie vekk alt.

Da partiet ikke er trofast mot meg, er heller ikke jeg trofast mot partiet. China tilhører dets 600 millioner innbyggere innbefattet de kontra-revolusjonære. Det tilhører ikke kommunistpartiet.

Hvis dere selv ikke tar dere sammen, kommer folket før eller senere til å styrte dere, — noe som forøvrig også ville være i overensstemmelse med lovene for den sosiale utvikling.

DE FORENTE STATER

Sjelden utmerkelse til ordenssøster.

En amerikansk ordenssøster, Mary

Emil av kongregasjonen «Marias rene hjerte» (am. I.H.M.), har mottatt æresdoktorgraden i rettsvitenskap ved Marquette universitetet i Milwaukee. Noen dager senere ble hun belønnet med den såkalte De La Salle-medalje fra Manhattan-College, New York. Denne utdeles ved meget sjeldne anledninger for fremragende innsats på undervisningsområdet. Hun er den første ordenssøster som får den og den fjerde person som i det hele tatt har fått medaljen.

ENGLAND

Film om kardinal Newman.

Den første film om kardinal Newmans liv er blitt vist i Birmingham.

Filmen er en utpreget dokumentarfilm, produsert av «Birmingham Dicesan Film Unit», og pater John Tolkien som har laget manuskriptet, sa i anledning av premieren at den største vanskeligheten hadde vært å gjøre et utvalg av det materiale som forelå.

Resultatet ble betegnet som meget godt, en rekke opptak i friluft sammen med en serie ypperlige portretter og stikk var til sammen blitt til en film man husker. — En film som burde vises hos oss!

ETIOPIA

Apostolisk sendemann igjen.

For første gang siden det 4. århundre — altså på 1600 år! — er nå Vatikanet igjen representert i det kristne Etiopia. Den 5. juni i år fremstillet den apostoliske sendemann, mgr. Joseph McGeough, seg hos den etiopiske keiser.

FRANKRIKE

Professor A. H. Winsnes' bok om Sigrid Undset.

Professor A. H. Winsnes' kjente Undset-biografi, som allerede er oversatt til flere sprog, foreligger nå også på fransk. I den anledning skriver «La Croix»:

«Selv om det franske publikum i allminnelighet ikke kjenner meget til de nordiske forfattere, danner Sigrid Undset en unntagelse. Denne store norske romanforfatterinne er velkjent hos oss særlig gjennom trilogien «Kristin Lavransdatter», og takket være S. U. er mange blitt kjent med en mystisk og eiendommelig verden som bare den skandinaviske litteratur kan by på, men som fortjener å bli like kjent som den anglosaksiske og germanske litteratur.

Sigrid Undsets liv er også et stort og vakkert verk. Derfor mottas den

- **ST. OLAVS EKSPEDISJON** er stengt til mandag 29. juli.

Neste nummer av bladet utkommer lørdag 10. august. Stoff som ønskes inntatt, må være redaksjonen i hende senest lørdag 3. august.

- **AFTENMESSE** hver søndag kl. 19 i St. Hallvard Kirke, Urtegt. 29, Oslo, vil også finne sted i sommermånedene.

- **OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIES FERIE-KOLONI** på «Persbråten», Hadeland, er takknemlig for enhver støtte til driften. Bidrag kan sendes til sogneprestene ved St. Olavs eller St. Hallvards kirke.

BØNNENS APOSTOLAT

AUGUST: At det tekniske fremskritt ikke må føre til forakt for menneskelivet. — For de høyere skoler i Australia.

norske biografi A. H. Winsnes' bok om henne med stor interesse. Sigrud Undset leste manuskriptet kort tid før hun døde, og ga det sin godkjennelse. Intet er forandret i den franske oversettelse, den er en tro gjengivelse av A. H. Winsnes' biografi av 1948.

Sigrud Undsets litterære personlighet viser seg å være langt rikere enn hva man har kunnet slutte etter de romaner som er utkommet på fransk. Hun har skrevet essays, profane og religiøse biografier, reiseskildringer, memoarer, dikt, samt en dramatisk skisse. A. H. Winsnes viser gjennom alt dette den psykologiske utvikling og forbindelsene med det 20. århundres intellektuelle verden. Han plasserer Sigrud Undset på linje med de realistiske forfattere Balzac, Dickens og Tolstoj, men hennes realisme er *kristen*.

Vi får så vite hvordan forfatterinnen i et protestantisk land, har funnet sin sikre vei frem til den katolske tro gjennom en slags utfoldelse av hele sitt vesen. Konversjonen har vært en logisk konklusjon, ikke som det voldsomme sjokk den er for mange. Man får se Den katolske kirke bli en lysende virkelighet i hennes liv, så fullstendig viet forsvarer av sanne menneskelige verdier.

Som skribent deltok Sigrud Undset i den apologetiske strid, hun la megen vekt på å forstå sitt lands sivilisasjon og strømningene i tiden, samtidig som hun levte i middelalderen, hennes åndelige fedreland på en måte. Hun kjempet mot de nye former for hedenskap, og hennes avsky for nazismen tvang henne i landflyktighet. Hun var ikke bare en genial forfatter, men en modig sjel.

A. H. Winsnes' biografi er instruktiv, skjønt den er preget av oppfatninger som ikke er så kjente hos oss. Den gir oss frem for alt en innføring i norsk litteratur og en oversikt over moderne idéer ut fra en ny synsvinkel

«De er dine brødre.»

«De er dine brødre» er tittelen på det heftet som den franske seksjon av Pax Christi-bevegelsen (Den kristne fredsbevegelse) har sendt ut i anledning av den internasjonale fredsdag. I likhet med tidligere år fant den sted første søndag i juni.

I fjor var det forut for fredsdagen en kraftig kampanje med motto: Sultens land. Og salget av heftet «Jeg sulter» — nesten 100 000 eksemplarer — oversteg forhåpningene.

I år ble følgende emner valgt for kampanjen: Leirene for de unge ungarske flyktingene i Østerrike, Landsbyene i Galilæa, Mottagelsesstasjonene som bevegelsen har opprettet på Mont Saint-Michel, i Lourdes, Paris, Bordeaux og Vezelay.

LITAUEN

Større frihet for Kirken?

Forlydender om at Kirken i Litauen skal ha fått større frihet kommer ikke bare fra kilder i Sovjet-unionen, men også fra Eltapress, en nyhetstjeneste fra det litauiske college, St. Casimir, i Roma.

Menighetskirken i Dukstos, en mindre by i den østre del av landet, er etter tolv års konfiskasjon gitt tilbake til de geistlige myndigheter. Så snart be-

folkningen fikk vite dette, arbeidet de natt og dag med å reparere og smykke kirken, så den var i full stand til gjeninnvielsen. Denne ble overvært av mer enn 10 000 personer som var kommet fra nære og fjerne steder i Litauen og Latvia. Det var hjelpebiskopen av Panevezys, mgr. Steponavicius, som foretok innvielsen, og samme dag konfirmererte han et betydelig antall.

Det sies også at presteseminariet i Kaunas, som er det eneste i landet som er i virksomhet, har 69 studerende. Flere er det ikke plass til, og 52 andre søkere måtte utestenges p.g.a. plassmangel ved begynnelsen av inneværende år.

Mgr. Matulionis, biskop av Kaisedorys, som er 83 år gammel og i fjor ble tilbakesendt fra Sibir, er sterkt medtatt og bor nå i byen Birstonas. Han er for svak til å kunne lede bispedømmet. Det var i 1946 han ble arrestert av russerne, og man hørte intet om ham før i fjor. I 1952 hadde imidlertid en sovjetavis, som utkommer i Litauen, en notis hvor han ble omtalt som en gammel Vatikan-spion og fanatisk fiende av arbeiderklassen — som en som hadde holdt litauiske nasjonalister skjult og preket ødeleggende propaganda i sine hyrdebrev.

POLEN

Ny erkebiskop av Poznan.

Det bekjentgjøres i Osservatore Romano for 13. juni at mgr. Antoni Baraniak, hittil hjelpebiskop for kardinal Wyszynski i Gniezno, er utnevnt av pave Pius XII til erkebiskop av Poznan. Mgr. Baraniak fulgte med kardinal Wyszynski til Italia, og kardinalen ble underrettet om utnevnelsen under avskjedsaudiensen hos paven.

Mgr. Baraniak ble presentert for paven sammen med de to andre biskoper som var med på Italiareisen, mgr. Klepacz, biskop av Lodz, og mgr. Choromanski, hjelpebiskop av Warszawa og sekretær for det polske hierarki.

Mgr. Baraniak ble internert samtidig med kardinal Wyszynski i 1953, og løslatt samtidig i fjor høst. Under den tyske okkupasjon av Polen ble han fengslet av nazistene.

PORTUGAL

Kristus Konge-kongressen.

I Fatima er de forberedende arbeider i gang i anledning av Kristus Konge-kongressen som skal holdes i august i år. Kongressen vil bli ledet av mgr. José-Pedro da Silva, biskopelig leder av den Katolske Aksjon i Portugal.

En biskop som nytter den orientalske ritus og for tiden oppholder seg som flykting i Roma, skal ta aktivt del i kongressen og vil også seilere en messe etter den orientalske ritus.

Blant kjente personligheter som kommer til kongressen er hjelpebiskopen av New York, mgr. Fulton Sheen, og hjelpebiskopen av Rio de Janeiro, mgr. Helder da Camara.

Bondebefolkningen må få bedre vilkår!

Før kort tid siden var det en såkalt «Uke for landbruksstudier» i Fatima.

Biskopen av Porto, mgr. Ferreira Gomes, holdt der et betydningsfullt foredrag om det han kalte «den uforskyldte fattigdom» blant landbefolkningen i Portugal.

Etter meget omhyggelig å ha gått igjennom de forskjellige historiske faser i eiendomsforholdene i Portugal, tegnet biskopen et meget tragisk bilde av den nåværende fattigdom utover landsbygdene. Han kalte den «en situasjon som krenker rettferdigheten mellom medlemmene av det nasjonale samfunn.» Og han nevnte flere tilfeller som han selv hadde vært vitne til i den senere tid.

Mgr. Ferreira Gomes understreket nødvendigheten av en inngående undersøkelse av fortiden for å forstå nåtiden og dens problemer og for å kunne arbeide for bedre tilstander i fremtiden.

SVEITS

Norges nye cistersienser munk omtales i utlandet.

Også i den sveitsiske avis «La Liberté» og andre steder finner vi notiser om pater John-Willem Gran som den første norske cistersienser munk i nyere tid.

Dronning Astrids kapell flyttes.

I Küsnacht i Sveits er det et minnekapell for dronning Astrid av Belgia, som omkom her for vel tyve år siden. Trafikkforholdene ved kapellet er i de senere år blitt meget vanskelige på grunn av den sterke økning av alle slags motorkjøretøyer, og det har derfor vært drevet forhandlinger med kongehuset i Belgia om flytning av kapellet. Partene er nå blitt enige, og det er gitt tillatelse til at minnekapellet plasseres et annet sted.

TYSKLAND

Trafikkforgøelser er synd.

Alle religionslærere og særlig ungdommens sjelesorgere plikter å gjøre alvorlig oppmerksom på det 5. bud i forbindelse med trafikken i byer og på landeveier, erklærte erkebiskopen av München-Freising, kardinal Wendel, i en tale under den såkalte «Trafikkundervisningsuke» 1955.

Størstedelen av de 335 873 trafikkkulykker i året 1956 kan tilskrives ikke dårlige veiforhold, materialskade eller tekniske feil, men menneskelig likegyldighet og ansvarsløshet ofte forårsaket av alkoholmisbruk. Den som slik på en ansvarsløs måte skader sin nestes liv og helse, er skyldig i forgøelser ikke bare mot menneskelige lover, men mot det femte av Guds bud, og begår altså en synd, sa kardinalen.

Berlins olympiske stadion fylt av katolikker.

50 000 katolikker fra Berlin og fra den øst-tyske sone har nylig feiret bispedømmets årlige dag på Berlins olympiske stadion. Mgr. Döphner som nylig var vendt tilbake fra Roma, overbragte pavens hilsen til alle katolikker i sitt bispedømme. Han oppfordret dem til å stå imot alle de makter på jorden som arbeider på utelukke Gud fra det menneskelige samfunn.

UNGARN

Alle i den kommunistiske mølle.

Ministeren for folkeoppdragelsen i Ungarn har nå bestemt at foreldre kan risikere å miste enhver rettighet i forbindelse med barneoppdragelse hvis denne ikke garanteres å bli helt kommunistisk inspirert. Barn som kan antas å bli unndratt «den rette form for undervisning», vil bli anbragt i internater eller på barnehjem.

Kan kardinal Mindszenty miste sitt ungarske statsborgerskap?

Det ungarske parlament har enstemmig vedtatt to lovforslag, et som tillater ungarske borgere fritt å gifte seg med utlendinger, et annet som tar sikte på i enkelte tilfeller å inndra det ungarske statsborgerskap.

Hittil har f. eks. en ungarsk kvinne som giftet seg med en utlending automatisk opphørt å være ungarsk borger, og det har således vært lett for henne å forlate landet og bosette seg i mannens hjemland. Heretter fortsetter hun å være ungarsk, og det blir sannsynligvis like

vanskelig for henne å få utreisettillatelse som for alle andre.

Lovforslaget om inndragning av statsborgerskap synes særlig å være rettet mot de 200 000 ungarene som flyktet fra landet i fjor høst.

Under den debatt som gikk forut for voteringen, antydet den tidligere formann for regjeringsrådet, Dinnyes, ifølge Associated Press, at han kunne tenke seg den nye lov anvendt mot kardinal Mindszenty. «Etter denne lovens ordlyd,» uttalte han, «kan det ungarske statsborgerskap fratras enhver som oppholder seg på områder med exterritoriale rettigheter. Det er ikke obligatorisk, men det er mulig. Jeg håper at regjeringen benytter seg av denne mulighet.»

Ungarns primas, kardinal Mindszenty, som lever som flyktning i De forente staters legasjon, er den eneste ungarene i Budapest som har denne spesielle status. Ovennevnte hr. Dinnyes har imidlertid f. t. ingen nevneverdig innflytelse, og intet er skjedd som tyder på at regjeringen akter å ta hans forslag opp til behandling.

ARENDALE

OLAV SLAATTENE

Gartner

Tlf. 1958

Havstad, Arendal

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK

Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags - Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed - Isenkramartikler - Elektrisk og Autogensveising - Stanseartikler.

DRAMMEN

<p>TORVETS TRIKOTASJE Trikotasje - Ullgarn Tlf. 3452</p>	<p><i>Forlang</i> Strømper og Trikotasje P. Christensen A.s - Drammen</p>	<p>BRAGERNES FARVEHANDEL Torvet - Drammen Tlf. 2755 - 4058</p>
<p>PT. PEDERSEN & BERG A/S Farvehandel - Kjemikalier Parfumeri - Spør oss Etabl. 1883 - Tlf. 2185 Drammen</p>	<p>GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen</p>	<p>H. KOLDERUP N. Storgt. 12 - Bragernes Tlf. 1362 - Privat 3648 Gå til fagmannen når det gjelder møbler</p>
<p>C. H. PEDERSENS EFTF. Bakeri - Konditori - Kafé Haugesgt. 3. Tlf. 2863 Drammen</p>	<p>GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tlf. 4184 DRAMMEN</p>	
<p>HARALD LYCHE & CO. Bøker - Papir - Toalettsaker Sportsartikler - Leketøy</p>	<p><i>Alltid først med det siste...!</i> Utstysvarer- og manufaktur, Drammen</p>	
<p>NORLØFFS JERNVAREFORRETNING Drammen - Tlf 2085</p>	<p>Grønnsaker og frukt jager sykdom på flukt. FRANTZ HEGG Øvre Torvgt. Tlf. 2462</p>	
<p> KOLONIALFORRETNING Tlf. 2659</p>	<p>$\frac{1}{2}$ Tyri Fabrikker Drammen TYRILYS leveres i alle størrelser og typer</p>	

Øil De ha en god latter i sommerferien?

TA DA MED EN ELLER FLERE AV DISSE:

The Fathers, tegninger og vitser, hf. kr. 10.80
Two little Nuns, tegninger og vitser, » » 10.80
Cartoon Key to Heaven, tegninger og vitser, » » 9.00
Brother Choleric: Cracks in the Cloister,
tegninger og vitser, ib. » 10.40
Lucile Hasley: Reproachfully Yours » » 12.80

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL, Akersveien 5, Oslo.

*Vi ønsker alle våre
lesere og annonsører
en god sommer!*

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

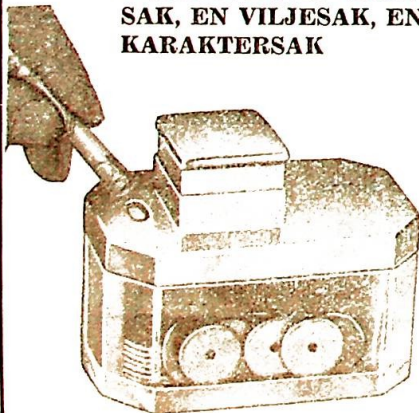
Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

Margarin

Dag-Ny
MARGARIN - FABRIKK

A SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

« K L A R »

Fåes i banker over hele landet

OSLO

**All slags
forsikring**

ANTH. B NILSEN & CO'S

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

A/s Norsk Medicinsk Varehus

Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70 - Oslo

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell
Brilleoptikk

BERGEN

**ERLING
KRAGE A/S**

Pryd- og brukskunst

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

Wittusen & Jensen a.s

Trykkeri — Kontorrekvisita — Systemer

Joh. Weydahl A/s

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE
og
HERMETIKK
en gros

SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo

Telefon 33 77 34

ØKONOM Centralopvarming

Inneh.: Trygve A. Engh

Tlf. 42 51 33 - Oslo

Varme — Ventilasjon — Damp

Varmtvann — Olje — Stoker

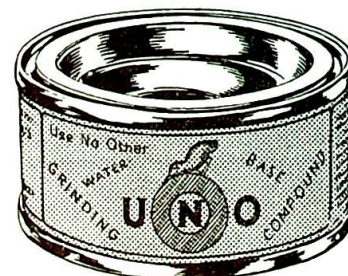
Fyring — Kjelerrep. — Ethersyn

WISBECH
ARTISSELSKAP

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

H-O

**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**